

ACE GENEL KURULU ÖZEL OTURUM TUTANAĐI
DEĞİŞEN AVRUPA'DA MİMARLIK MESLEĞİ: ACE Stratejisi 2006–2009

22 Nisan 2005
Brüksel

Hazırlayanlar:
Günhan Danışman
Tuğçe Selin Tağmat

ÖZEL OTURUM PROGRAMI

Yer: Maison des Associations Internationales, Brüksel
Tarih: 22 Nisan 2005
Saat: 09.30–18.30

1. OTURUM: GENEL ÇERÇEVE

- 09.30** Belgelerin dağıtımı
10.00 Giriş – Genel çerçevenin oluşturulması
Marie-Hélène Lucas – ACE Yürütme Kurulu adına
10.15 Serbest meslekler ve bu mesleklerin kamu ve tüketici yararıyla ilişkisi
Hakim Humphrey Lloyd, İngiltere Mimar Kayıt Kurumu Başkanı
10.35 Mimarlık Politikalarının Bütünleştirilmesi – CABA Deneyimi
Ian Ritchie, Mimar
ETCP Yüksek Düzey Grubu için ACE Adayı
11.00 Sorular ve Cevaplar
11.30 Kahve arası

2. OTURUM: ACE ÖNERİSİ

- 11.45** ACE Strateji Önerisinin Sunulması
Stratejik Hedefler
Marie-Hélène Lucas - Başkan
Stratejik Çalışma Programı
Alain Sagne - Genel Sekreter
12.30 Tartışma
12.45 İnteraktif oturumlara hazırlık – Konuların dağıtımı
13.00 Yemek arası

3. OTURUM: İNTERAKTİF OTURUM

- 13.45** Paralel Çalışma Grupları
Mimarlığın tüm AB politikaları ve Ulusal politikalara yansıtılması
Raportör: **John Wright**
Mimarlığın kültürel ve sosyal rolü
Raportör: **Philippe Boille**
Hedeflerin gerçekleştirilmesinde mimarların birer ana aktör olarak görev almaları
Raportör: Olgierd Dziekonski
15.15 Kahve arası

4. OTURUM: RAPORLAR VE SONUÇLAR

- 15.45** Raportörlerin sunuşları
16.15 **Katarina Nilsson** başkanlığında genel tartışma
17.45 Genel özet
18.00 **Marie-Hélène Lucas** başkanlığında kapanış oturumu
18.30 Kararların kayda geçirilmesi ve özel oturumun kapanışı

1. OTURUM: GENEL ÇERÇEVE

(Toplantıya katılımımız ikinci oturumdan itibaren başladı, fakat bu ilk oturumun belgelerine daha sonra ACE web sayfasından ulaşabileceğiz.)

2. OTURUM: ACE ÖNERİSİ

ACE STRATEJİ ÖNERİSİNİN SUNULMASI

Stratejik Hedefler

ACE'nin stratejik hedeflerine ilişkin giriş niteliğinde bir konuşma yapan ACE Başkanı **Marie-Hélène Lucas**, üç temel stratejik hedefi şöyle açıkladı:

- Mimarlık ve mimarlık politikalarının AB politikaları ve ulusal politikalarla bütünleştirilmesi,
- Mimarların yaşam çevrelerinin kalitesinin geliştirilmesinde önemli profesyonel aktörler olarak rol almalarının sağlanması,
- Mimarlığın sosyal ve kültürel rolü ve yaşam çevresinin kalitesi konularında hem politikacılar hem de vatandaşların bilinçlendirilmesinin sağlanması.

Yani ACE Stratejisi, politik, kültürel ve toplumsal bileşenleri dikkate alarak, gelişmekte olan Avrupa'da mesleğe ilişkin bir yeni bir açılım yaratmayı amaçlıyor. Stratejinin zamanlamasınının, AB politikalarında özellikle mesleki hizmetler ve pazara ilişkin güncel düzenlemelerin getirdiği yeni fırsatlar dolayısıyla çok yerinde olduğu söylenebilir. Bu önemli düzenlemeler şöyle özetlenebilir:

- Mesleğin düzenlenme ve yapılanma şeklini yeniden değerlendirme fırsatı getiren İç Pazarda Hizmetler (SIM) Direktifi ve Yeterlikler Direktifi. ACE, bu direktifler kapsamında gerçekleştirilecek olan Etik Kurallar ve Avrupa Kalite Şartı tartışmalarına doğrudan katkı vererek yaşam çevrelerinde kalite konusunda söz sahibi olabilecektir.
- Avrupa Parlamentosu, Avrupa Konseyi ve Avrupa Komisyonu arasında yapılan ve ortak yasama anlayışını getiren anlaşmanın sunduğu olanaklar (Interinstitutional Agreement on Better Law Making). Bu anlaşmayla, öz düzenleme (self regulation) ve birlikte düzenleme (co-regulation) kavramlarının ortaya çıkması önem kazanıyor (Öz düzenleme: Yasal düzenlemelerin, bu düzenlemelere tabi olacak meslek alanı tarafından gerçekleştirilmesi; Birlikte düzenleme: Düzenlemeleri yapan kamu kurumları ile düzenlemeye tabi olacak meslek alanı arasında kurulan interaktif bir ilişkiyle yasal çerçevenin oluşturulması). Böylece, meslek örgütlerinin, yani dolayısıyla ACE'nin de yasal düzenlemelerin oluşturulması sürecine aktif katılımı olanaklı hale geliyor.
- Avrupa Komisyonu ve Parlamentosu'nda yeni beş yıllık yasama sürecinin başlaması nedeniyle ve Avrupa Anayasası'nın kabulüne doğru giden süreçte, yeni yaklaşımların geliştirilmesi için elverişli bir ortam bulunmaktadır. ACE, böyle bir ortamda politikalarını ön plana çıkarabilir. Ayrıca, Avrupa Parlamentosu'nda yakın bir tarihte oluşturulan ve ACE'nin de katılımında bulunduğu Kent ve Konut Ortak Çalışma Grubu da (Inter-Group Urban & Housing) bu açıdan önemlidir.
- ACE'nin de aktif olarak katkı sağladığı Avrupa Mimarlık Politikaları Platformu (European Forum for Architectural Policies), mimarlık politikaları ile kentsel politikaları bütünleştirmek için fırsat sunmaktadır.
- Avrupa Komisyonu AB'nin kültürel boyutunun altını çizmeye başlamıştır.
- AB'de tüketici haklarına gün geçtikçe daha çok önem verilmektedir. Fakat yine de yaşam çevrelerinde son kullanıcı ve işveren arasındaki ayırım yapılmamaktadır. ACE mimarlık söz konusu olduğunda bu ayırımın yapılması gerektiğini düşünmekte ve mimarlığın kendi özelliklerine uygun bir şekilde kamu yararını tanımlamak istemektedir.
- Avrupa'da yapıların ihale edilme sisteminde yapılan değişiklikler kapsamında ACE, inşaat sürecinin her aşamasında yer alan aktörlerle ortaklık ve işbirliği yapılmasının önemini vurgulamakta ve bu ilişkileri tanımlamayı amaçlamaktadır.
- Lizbon gündeminin orta vadeli hedeflerinde araştırma-geliştirme çalışmaları ön plandadır. Araştırma için kurulmuş 7. Çerçeve Programı ve yeni oluşturulan İnşaat Teknolojisi Platformu (European Construction Technology Platform-ECTP) düşünüldüğünde, ACE'nin çalışma alanının geliştirilmesi için önemli fırsatların ortaya çıktığı açıktır.

Stratejik Çalışma Programı

ACE Genel Sekreteri **Alain Sagne**, ACE Stratejisi taslak metni ile ilgili yaptığı sunuşa, şu ana kadar üye örgütlerden sadece olumlu eleştiriler aldıklarını, mutlaka ki eleştirilerin önümüzdeki günlerde süreceğini, fakat bu aşama için bu olumlu eleştirilerin metnin biraz daha geliştirilerek kabul edilebilir nitelikte olduğunu gösterdiğini söyleyerek başladı.

Sagne, Stratejik Çalışma Programının beş ilke üzerine kurulu olduğunu söyledi:

- Süre: Programın üç yıllık kurgusu bir yandan sürekliliği sağlayacak kadar uzun, diğer yandan hızlı değişime uyarlanabilecek kadar kısadır.
- Yıllık değerlendirme: Hedefler ve öncelikler her yıl gözden geçirilecektir.
- Üretime yönelik çalışma
- Net çalışma takvimleri ve son tarihlere bağlılık
- Çalışmaların geniş bir toplumsal kesime yayılması ve tanıtılması

Stratejinin beş öncelikli konusu bulunuyor:

Mimarlık Mesleği ve Pazar

AB'de gündeme gelen, hizmetler ve rekabete ilişkin yeni düzenlemelerle, gün geçtikçe meslek kavramının kaybolmakta olduğunu ve onun yerine pazarda hizmetler olgusunun ön plana gelmekte olduğunu görüyoruz. Bu nedenle, mesleğin ekonomik açıdan önemini de göz önüne alan yeni ve çağdaş bir tanım yapmak gerekiyor.

Yeni düzenlemelerde AB, tüketici haklarını vurgulamaktadır. Fakat ACE, mimarlık özelinde düşünüldüğünde müşteri tanımının işverenle kısıtlı olmadığını, aynı zamanda son kullanıcının dikkate alınması gerektiğini savunmaktadır ve bu nedenle mimarlıkla ilgili atılacak adımlarda hem kamu yararına hem de işveren memnuniyetine önem verilmesi gerektiğini düşünmektedir. "Mimarlık Mesleği ve Pazar" başlığı altında gündeme gelen başlıca konular: Etik Kuralları, mesleği uygulama biçimleri, işverene davranış biçimleri ve hizmetlerin sağlanmasında kalite olarak açıklanabilir.

ACE'nin bu ilk öncelikli konuda hedefleri kısaca:

- Mimarlıkla ilişkili AB politikaları ve düzenlemeleri konusunda üyelerini bilgilendirerek, pazardaki rekabetin getirdiği zorlukları aşmalarını sağlamak,
- Siyasi karar alıcıların ve işverenlerin mimari kaliteyi sadece ekonomik verilerle değerlendirmelerini önleyerek, mimari kalite anlayışını geliştirecek politikalar üretmek,
- Mimarlık mesleğinin gerçekleştirildiği koşulların iyileştirilmesiyle daha iyi ürünlerin ortaya çıkmasının sağlanacağı ve böylece tüketicinin daha etkili bir şekilde korunabileceği düşüncesini yayacak politikalar geliştirmek.

Mimarlık Hizmetlerinin İhale Edilmesi

Mimarlık hizmetlerinin elde edilme biçimleri ve koşulları konusunda üyelerini bilgilendirmek, ACE'nin uzun süredir öncelikleri arasında olan bir konu. Fakat ACE, şu ana kadar yoğunluklu olarak kamu sektörüne odaklandığını belirterek, önümüzdeki dönemde özel sektör üzerine eğilmeyi planlıyor.

ACE'nin bu konuda hedefleri kısaca:

- Hem kamu sektöründeki hem de özel sektördeki işverenler için, mimarlık hizmetlerinin elde edilmesi konusunda bir ACE Kılavuzu hazırlamak,
- Bu konuda, seçilecek hedef kitlelere (hükümetler, kent birlikleri, yerel yönetimler, finansörler, sigortacılar vb.) ulaştırılmak üzere bilgi notları hazırlamak,
- Seçilen hedef kitlelerde bilinci artırmak için seminerler düzenlemek,
- Avrupa bağlamında mimari proje yarışmalarının düzenlenme biçimleriyle ilgili kurallar ve öneriler geliştirmek.

Mimarlık Politikalarının Bölgesel ve Kentsel Politikalarla Bütünleştirilmesi

AB'nin güncel hedeflerinde kentler kültür ve ekonominin geliştirilmesi için temel bir araç olarak belirtilmektedir. Bu düşünceden hareketle ACE, hem siyasi karar alıcıların hem de toplumun, mimarlığın kentsel kültürün önemli bileşeni olduğu ve vatandaşların yaşam kalitesine sosyal, kültürel ve ekonomik açılardan değer katabileceği konusunda bilgilendirmesi gerektiğini düşünmektedir.

ACE'nin bu konuda hedefleri kısaca:

- Avrupa Mimarlık Politikaları Forumu'nda etkinliğini artırmak,
- Mimarlık politikalarının, özellikle kentsel politikalar olmak üzere tüm ilgili AB politikalarına yansıtılmasını gerek mimarların çabalarıyla gerekse diğer mesleklerle işbirliği içinde sağlamak,
- Avrupa Parlamentosu'nda kurulan Kent ve Konut Ortak Çalışma Grubu'nda etkinliği sürdürmek.

Eğitim Sektörüyle İşbirliği

ACE, mimarlıkta daha yüksek düzey bir eğitim ve staja ulaşmak üzere meslek grubunun ve okulların işbirliği içinde çalışması gerektiğini düşünmektedir.

ACE'nin bu konuda hedefleri kısaca:

- Avrupa Mimarlık Okulları Birliği (European Association of Architectural Education- EAAE) ile işbirliğini güçlendirmek,
- Eğitim ve mesleki stajın birbiriyle daha sıkı ilişki içinde ele alınması gerektiği konusunda, akademik dünyada seminerler ve ortak çalışmalar yoluyla bir duyarlılık oluşturmak.

Ortaklıklar ve İşbirliği Yaklaşımları

ACE, inşaat sektöründe yer alan çeşitli meslek grupları arasında kurulan ortaklıklar ve işbirliklerinin, rekabet gücü ve verimin artırılması için önemli olduğunu düşünmektedir.

ACE'nin bu konuda hedefleri kısaca:

- Diğer tasarım meslekleriyle (mühendisler, kent plancılar, peyzaj mimarları, iç mimarlar) daha sıkı bir diyalog kurarak ve gerektiğinde ortak adımlar atarak ilişkileri güçlendirmek,
- Üyeler arasında ayrıntılı bir anket çalışmasıyla farklı Avrupa ülkelerinde bu meslek grupları arasındaki ilişkilerin ne durumda olduğunu araştırmak, bu konuda bir forum düzenlemek.

Genel Sekreter **Alain Sagne**, ACE Strateji önerisinin ana hatlarını bu şekilde ayrıntılı olarak sunduktan sonra, bu önceliklerin ACE'nin yeni örgüt yapısına uygun bir şekilde üç ayrı çalışma grubuna dağıtılacağını söyledi:

- Meslek uygulamasına giriş
- Mesleğin uygulanması ve mimarlık hizmetlerinde ticaret
- Mimarın toplumdaki rolü

TARTIŞMA

Strateji metni üyelerin geneli tarafından olumlu bulundu ve fazlaca tartışmalı bir konu olmadı. Söz alan Hakim Humphrey Lloyd stratejini genel çerçevesi için önemli bir soru yönelterek şöyle dedi: "Biz acaba Greenpeace gibi kamu yararını gözeten bir kuruluş muyuz, yoksa kendi ilgi alanımızı gözeten bir meslek örgütü müyüz?" Bu soru üzerine Genel Sekreter Alain Sagne ACE'nin mimarlar ve mimarlık hizmetlerinin yanı sıra, işveren ve son kullanıcıyı da korumayı ilke edinen yaklaşımını vurguladı.

Tartışmalarda ayrıca AB'de gündemde olan tek seslilik ilkesine de gönderme yapılarak, ACE'nin mutlaka ki ulusal çeşitliliği içeren bir örgüt olduğu, fakat sonuç olarak tüm kararlarda tek sesli (single voice) bir tutum sergilemesinin önemli olduğu konusunda ortak bir yaklaşım sergilendi.

Strateji metninin yapılacak interaktif oturumlarda tartışılmasına devam edileceği düşüncesiyle, tartışma oturumu kapatıldı.

İTERAKTİF OTURUMLARA HAZIRLIK – KONULARIN DAĞITIMI

Toplantı katılımcılarının üç ayrı gruba ayrılarak üç başlık altında paralel tartışmalar yürütmelerine karar verildi.

Mimarlığın Tüm AB Politikaları ve Ulusal Politikalara Yansıtılması

Raportör: **John Wright**

Mimarlığın Kültürel ve Sosyal Rolü

Raportör: **Philippe Boille**

Hedeflerin Gerçekleştirilmesinde Mimarların Birer Ana Aktör Olarak Görev Almaları

Raportör: **Olgierd Dziekonski**

Bu paralel oturumlardan ikincisine Tuğçe Selin Tağmat, üçüncüsüne Günhan Danışman katıldı.

3. OTURUM: İTERAKTİF OTURUM

PARALEL ÇALIŞMA GRUPLARI

4. OTURUM: RAPORLAR VE SONUÇLAR

RAPORTÖRLERİN SUNUŞLARI (TOPLANTI NOTLARI VE GENELÖZET)

Mimarlığın Tüm AB Politikaları ve Ulusal Politikalara Yansıtılması

Raportör: **John Wright**

Bu tartışma grubu, mimarlık politikasının neden gerekli olduğu ve mimarlık politikasını AB politikalarıyla bütünleştirmek için ACE'ye düşen görevler üzerine düşünmeyi amaçlıyor.

Mimarlık politikası hem AB düzeyinde hem de ulusal düzeylerde kabul görmelidir. Mimarlık politikası önemlidir, çünkü bu düzeylerde kabul gören bir politika, mimarlığın tüm alanlarında belirli bir kalitenin sağlanması için referans oluşturmaktadır.

Mimarlar, kendileriyle ilgili olan tüm Avrupa kurumlarında mümkün olduğunca temsil edilmelidirler. ACE son zamanlarda AB bünyesinde oluşturulan gruplara etkin katılım sağlamaya başlamıştır. Bu katılımlarda ACE, her konuda net bir duruş belirlemeli ve bu duruşu kararlı bir biçimde sürdürmelidir.

Mimarlık politikası olmayan ACE üyeleri politikalarını oluşturmaları konusunda cesaretlendirilmeli, ACE'nin bu konudaki bilgi birikimi bu üyelere aktarılmalıdır.

Mimarlığın Kültürel ve Sosyal Rolü

Raportör: **Philippe Boille**

Mimarlığın sosyal ve kültürel rolü tartışılmazdır, bu tartışma grubunda hedeflenen ACE'nin bu rolü güçlendirmek ve vatandaşlara mimarlık bilincini kazandırmak için nasıl açılımlar sağlayabileceği konusunda düşündürmektir.

Toplumda mimarlık bilincinin gelişimi için, bu bilinci kazandıracak programlar ilköğretim seviyesinden itibaren başlatılmalıdır. Mimarlık bilincinin eğitim sürecine katılması tek yönlü bir eğitim öngörmemelidir. Bir yandan vatandaşlar mimarlık bilinci kazanarak kaliteli yapının ne demek olduğunu öğrenirken, diğer yandan da mimarlar toplumsal ihtiyaçları daha yakından öğrenme fırsatı bulmalıdırlar.

ACE çalışma programının büyük bir kısmı lobi etkinliklerine mesleki politikalara ayrılmaktadır. Siyasi karar alıcıları etkilemenin en önemli yolu, toplumda mimarlık konusunda ilgi uyandırmak ve mimarlığı toplumun gündemine getirmektir. Bu nedenle, kamuoyunda mimarlıkla ilgili tartışmalar yapabilmeyen yolları aranmalıdır.

AB'de kültürel boyuta verilen önemin arttığı bu günlerde, ACE de meslek politikalarını kültürel zeminlere taşımaktadır. Özellikle Avrupa Mimarlık Politikası Forumu ve Haziran ayında Lüksemburg'da forum üyelerinin AB kültür bakanlarıyla birlikte yapacağı toplantı büyük önem kazanmaktadır. ACE, foruma etkin bir katılım sağlamalıdır.

Hedeflerin Gerçekleştirilmesinde Mimarların Birer Ana Aktör Olarak Görev Almaları Raportör: **Olgierd Dziekonski**

Bu tartışma grubunun amacı, mimarların kaliteli yaşam çevrelerinin oluşturulmasında oynayabileceği roller üzerinde düşündürmektir.

Tartışma süresince birtakım anahtar kelimeler üzerinde durulmuştur: pazar, uzmanlık, politika, medya, küreselleşme, kalite, sorumluluk, etik. Aslında bu anahtar kelimelerin tümü, mimarların toplumla ilişkilenebileceği araçları göstermektedir.

Mimarların toplumla ilişkilene şekilleri, birer ana aktör olmaktan daha çok bir aracı veya yürütücü (mediator/facilitator) biçiminde olmalıdır. Pazar, mesleki uzmanlık ve politika arasında bir aracılık gerektiren bu rol, etik kurallar içinde sürdürülmelidir.

KATARINA NILSSON BAŞKANLIĞINDA GENEL TARTIŞMA

Katarina Nilsson, tartışmalar boyunca politikacılar, pazar ve medya gibi kelimelerin sıklıkla geçtiğini, bunların da mimarlığın toplumla ilişki kurması için güncel araçlar olduklarını söyledi. ACE'nin net ve tutarlı bir politika izlemesinin önemli olduğundan bahsetti.

ACE Stratejisinin "Değişen Avrupa'da Mimarlık Mesleği" başlığına dikkat çekerek, Avrupa'da değişen koşulların neler olduğunun iyi tanımlanması gerektiğini söyledi. Sürekli Mesleki Gelişim programlarının mesleğin değişen koşullara ayak uydurması için önem kazandığından bahsetti.

Genel tartışma içinde, diğer mesleklerle takım çalışması yapmanın ve üniversitelerle işbirliği yapmanın önemine değinildi. Geçtiğimiz yıllarda "21. Yüzyıl İçin 21 Önemli Mesaj" yayımlamış olan ACE'nin buna benzer yeni bir manifesto yayımlayabileceği fikri ortaya atıldı.

Metne yapılan en kayda değer eleştiri, strateji programında öngörülen tüm etkinlikler için gerçekçi ve sürdürülebilir bir mali programın hazırlanması gerekliliğiydi.

Ayrıca, ACE'nin yeni örgüt yapısına ilişkin katılımcılara dağıtılan şemada (Meslek uygulamasına giriş; Mesleğin uygulanması ve mimarlık hizmetlerinde ticaret; Mimarın toplumdaki rolü) birtakım değişiklik önerileri getirildi, bu şemanın alt başlıkların yerleri yeniden değerlendirilerek revize edilmesi kararı alındı.

KARARLARIN KAYDA GEÇİRİLMESİ VE ÖZEL OTURUMUN KAPANIŞI

Özel oturum, ACE Yürütme Kurulu'nun yapılan tartışmalarda çıkan sonuçları ve yapılan önerileri dikkate alarak strateji metnini revize etmesi kararı verilerek kapandı.